

Briuselis, 2022 m. birželio 13 d.
(OR. fr, en)

9747/22

ECOFIN 542
UEM 146
SOC 337
EMPL 219
COMPET 439
ENV 537
EDUC 210
RECH 333
ENER 248
JAI 800
GENDER 82
ANTIDISCRIM 62
JEUN 93
SAN 336

PRANEŠIMAS

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9405/22 - COM(2022) 608 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2022 m. Estijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Estijos stabilumo programos

---

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2022) 608 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir kuriam pritarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... .. d.

dėl 2022 m. Estijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Estijos stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

---

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė². Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemone prisidedama prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didinant valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ja taip pat padedama stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Kiekvienai valstybei narei pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skiriamas didžiausias finansinis įnašas bus atnaujintas 2022 m. birželio mėn., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies;

---

² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės 7 d. pasirašytą Porto socialinį įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011³ taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Estija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2022 m. rekomendacija dėl euro zonos) Taryba priėmė 2022 m. balandžio 5 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2022 m. kovo 14 d.;

---

³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 153, 2022 4 7, p. 1).

(3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškė, *inter alia*, aukštesnėmis energijos, maisto produktų bei žaliavų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos ypač slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia, taip pat įmones, kurios labiausiai pažeidžiamos energijos kainų šuolių. Be to, į Sąjungą atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Dėl Rusijos agresijos karo kilusios ekonominės pasekmės valstybes nares paveikė nevienodai. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382⁵ pirmą kartą pradėta taikyti Tarybos direktyva 2001/55/EB⁶, iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiant teisę teisėtai būti Sąjungoje, taip pat galimybę mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą. Siekiant skubiai patenkinti iš Ukrainos bėgančių asmenų priėmimo ir integracijos poreikius, pagal sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje iniciatyvą (CARE) ir pasinaudojant papildomu išankstiniu finansavimu pagal Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyvą (REACT-EU) Estijai suteikiama išskirtinė parama;

---

⁵ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

⁶ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

- (4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas ir kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 m. ir 2020 m. Europos semestro ciklus, arba į didelę jų dalį. 2019 m. ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia kitų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki tokių peržiūrėtų, atnaujintų ar iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pateikimo datos;
- (5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti Stabilumo ir augimo pakto išlyga. 2021 m. kovo 3 d. komunikate „Vieni metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“ Komisija išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

- (6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacijoje⁷, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Estijos stabilumo programos, pateikto požiūrio, bendrą fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negražintina parama (dotacijomis) ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio potencialiu augimu⁸. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų⁹ pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

---

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Estijos stabilumo programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 23).

⁸ Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

⁹ Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ar kitų Sąjungos fondų lėšomis.

- (7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių (toliau – fiskalinės gairės), kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonominė perspektyva, Komisija pažymėjo, kad atrodytų tinkama 2023 m. pereiti nuo 2020–2022 m. bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties, tuo pat metu būnant pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija paprašė valstybių narių atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje skelbiamame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;
- (8) kalbant apie fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnę neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su Komisijos 2022 m. žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą taikant tikslias ir laikinas priemones. Fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, įskaitant iššūkius, kylančius dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, susijusius su gynyba ir saugumu, ir turi skirtis valstybėse narėse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

- (9) 2021 m. birželio 18 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Estija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. spalio 29 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Estijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo¹⁰. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo Komisijos sprendimo priėmimo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį, kuriame būtų nurodyta, kad Estija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosioms pasiekti priimtoms priemonės turi likti nepanaikintos;
- (10) laikydamasi Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnyje nustatyto termino, 2022 m. balandžio 29 d. Estija pateikė 2022 m. nacionalinę reformų programą ir 2022 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2022 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Estijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

---

¹⁰ Dok. ST 12532/2021; ST 12532/2021 ADD 1; ST 12532/21 ADD 1 COR 1 REV 1.

- (11) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Estijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Estijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019 m., 2020 m. ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatu suvestine, apžvelgta, kaip Estija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta pažanga, Estijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;
- (12) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptarta Estijos biudžeto būklė, nes planuojama, kad šalies valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. viršys Sutartyje nustatytą 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Laikydamosi 2022 m. kovo 2 d. komunikato, 2022 m. pavasarį Komisija nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų ir 2022 m. rudenį iš naujo įvertins, ar tikslinga siūlyti pradėti tokias procedūras;

(13) 2020 m. liepos 20 d. rekomendacijoje¹¹ Taryba rekomendavo Estijai, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 m. ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Estijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Estijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,6 % BVP 2020 m. iki 2,4 % BVP 2021 m. Estijos fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinų priemonių apimtis padidėjo nuo 2,3 % BVP 2020 m. iki 2,7 % BVP 2021 m. Priemonės, kurių Estija ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. 2020 m. ir 2021 m. Vyriausybės priimtoms diskrecinėms biudžeto priemonėms daugiausia buvo laikinos arba suderintos su kompensacinėmis priemonėmis. Vis dėlto tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nebuvo laikinos ir jos nebuvo suderintos su kompensacinėmis priemonėmis; jas iš esmės sudarė pensijų padidinimas, tikslinis darbo užmokesčio padidinimas (mokytojams, medicinos, kultūros ir policijos darbuotojams) ir sveikatos priežiūros, mokslinių tyrimų ir plėtros, karinių technologijų bei informacinių ir ryšių technologijų išlaidų programos. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, valdžios sektoriaus bendroji skola sumažėjo nuo 19,0 % BVP 2020 m. iki 18,1 % BVP 2021 m.;

---

¹¹ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Estijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Estijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 33).

(14) ekonominės raidos scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra atsargus. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. sumažės 1,0 %, o 2023 m. augs 1,2 %. O Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 1,0 %, o 2023 m. – 2,4 %. Komisija prognozuoja didesnę privataus vartojimo augimą dėl sukauptų didelių santaupų ir numatomos spartesnės darbo užmokesčio dinamikos. 2022 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato, kad 2022 m. nominalusis deficitas padidės iki 5,3 % BVP, o 2023 m. jis sumažės iki 4,8 % BVP. Padidėjimas 2022 m. daugiausia atspindi naujas išlaidų priemones, kuriomis siekiama mažinti energijos kainas, ir papildomas su socialine ir saugumo sritimis susijusias išlaidas, taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas. 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2022 m. padidės iki 20,7 %, o vėliau 2023 m. augs iki 24,1 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. ir 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas atitinkamai sudarys 4,4 % BVP ir 3,7 % BVP. Tai mažesnis nei 2022 m. stabilumo programoje numatytas deficitas, daugiausia dėl tvirtesnės BVP prognozės, kuria grindžiamos Komisijos projekcijos, ir daug nuosaikesnio investicijų išlaidų, kurias prognozuoja Komisija, augimo. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas toks valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP: 20,9 % 2022 m. ir 23,5 % 2023 m. – panašus į 2022 m. stabilumo programos projekcijas. Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 3,1 %. Tačiau tas įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Estijos ekonomikos augimą, poveikio;

- (15) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinių priemonių apimtis sumažės nuo 2,7 % BVP 2021 m. iki 0,8 % BVP 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,7 % BVP 2022 m., o 2023 m. jos turėtų būti palaipsniui panaikintos¹². Tas priemones daugiausia sudaro socialiniai pervedimai skurdesniems namų ūkiams, elektros ir šildymo kainų viršutinės kainos ribos bei mažesni elektros ir dujų tinklo mokesčiai vartotojams. Paskelbta, kad šios priemonės laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos 2023 m. liks aukštos, kai kurios iš tų priemonių galėtų būti paliktos galioti. Kai kurios iš tų priemonių, visų pirma energijos kainų namų ūkiams bendra viršutinė kainos riba, mažesni tinklo mokesčiai ir (nuo 2020 m. įsigaliojęs) akcizų mažinimas visose srityse, nėra tikslinės. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidos, kurios, kaip numatoma Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje, 2022 m. sudarys 0,4 % BVP, o 2023 m. – 0,6 %¹³, taip pat gynybos išlaidų padidinimas 0,6 % BVP 2023 m.;

---

¹² Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹³ Daroma prielaida, kad bendras iš Ukrainos į Sąjungą perkeltų asmenų skaičius iki 2022 m. pabaigos palaipsniui pasieks 6 mln., o jų geografinio pasiskirstymo įverčiai apskaičiuojami remiantis esamos diasporos dydžiu, santykinu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu visoje Sąjungoje nuo 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, pavyzdžiui, švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

- (16) 2021 m. birželio 18 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Estijai 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba Estijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

(17) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir 2022 m. Estijos stabilumo programoje pateikta informacija, numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis (–2,4 % BVP) išliks remiamojo pobūdžio, kaip rekomendavo Taryba¹⁴. Estija planuoja toliau remti ekonomikos atsigavimą pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms finansuoti, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų padidėti 0,1 procentinio punkto. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų sudaryti 0,6 procentinio punkto¹⁵. Todėl Estija planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų sudaryti 1,4 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis, be kita ko, apima darbo užmokesčio ir socialinių pervedimų padidėjimą, taip pat priemonių, kuriomis siekiama mažinti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį (0,5 % BVP), ir iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,4 % BVP), papildomą poveikį;

---

¹⁴ Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka pernelyg didelį (pernelyg mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

¹⁵ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį. Tai atspindi Vyriausybės planuojamą dujų ir skystojo kuro rezervų padidinimą.

- (18) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje pagal nesikeičiančios politikos prielaidą numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus 0,2 % BVP¹⁶. Numatoma, kad Estija 2023 m. toliau naudosis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2022 m., turėtų padidėti 0,4 procentinio punkto BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,3 procentinio punkto¹⁷. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,4 procentinio punkto. Tai apima poveikį, kurį turės priemonių, kuriomis reaguojama į pakilusias energijos kainas, laipsniškas panaikinimas (0,7 % BVP) ir iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo papildomos išlaidos (0,1 % BVP);
- (19) 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui mažės iki 3,8 % BVP 2024 m. ir iki 2,9 % BVP iki 2025 m. Todėl planuojama, kad iki 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas nesieks 3 % BVP. Šiose projekcijose daroma prielaida, kad bus imtasi tam tikrų papildomų fiskalinio konsolidavimo priemonių, kurios dar nėra apibrėžtos. 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad iki 2025 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis padidės, konkrečiai: 2024 m. jis padidės iki 27,7 %, o 2025 m. – išaugs iki 29,2 %. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutinės trukmės laikotarpiu atrodo maža;

---

¹⁶ Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka pernelyg didelį (pernelyg mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

¹⁷ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,5 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Tai atspindi Vyriausybės perkamų dujų ir skystojo kuro rezervų bazės efektą 2022 m.

- (20) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų su preliminariu įgyvendinimo tvarkaraščiu – iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. Jos padeda spręsti visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 m. ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Estijai skirtose Tarybos rekomendacijose, papildant visas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, kurios pateiktos iki ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priėmimo datos, arba didelę šių uždavinių dalį. Visų pirma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane daugiausia dėmesio skiriama žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms, numatant energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir atsinaujinančiosios energijos plėtojimo priemones, didinant transporto ir judumo tvarumą, remiant dvejopos pertvarkos įmones, visų pirma startuolius ir mažąsias bei vidutines įmones, toliau skaitmenizuojant viešąsias paslaugas ir didinant švietimo bei mokymo sistemos atitiktį darbo rinkos poreikiams, visų pirma kiek tai susiję su žaliaisiais ir skaitmeniniais įgūdžiais. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane taip pat numatytos priemonės, kuriomis siekiama gerinti sveikatos priežiūros sistemos prieinamumą ir atsparumą, ir numatyta šiek tiek pagerinti socialinės apsaugos sistemą ir galimybes naudotis socialinėmis paslaugomis;
- (21) tikimasi, kad įgyvendinant Estijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą bus prisidedama prie tolesnės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų pažangos. Priemonėms, kuriomis Estijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 41,5 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas – 21,5 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Estijai greitai atsigausti nuo COVID-19 krizės padarinių ir kartu sustiprins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

- (22) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1060¹⁸ numatyta partnerystės sutartį Estija pateikė 2022 m. balandžio 18 d., bet kitų tame reglamente numatytų sanglaudos politikos programų ji dar nėra pateikusi. Laikydamosi Reglamento (ES) 2021/1060, Estija, programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų lėšas, turi atsižvelgti į atitinkamas jai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių sanglaudos politikos fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos ir subalansuotas teritorinis vystymasis;
- (23) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Estijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su ilgalaikė priežiūra ir socialinės apsaugos sistemos adekvatumu, ypač bedarbiams;

---

¹⁸ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 321, 2021 6 30, p. 159).

- (24) Estijoje socialinės apsaugos sistemos adekvatumas pagerėjo, tačiau vyresnio amžiaus asmenų, neįgaliųjų ir bedarbių skurdo ir socialinės atskirties rizikos lygis tebėra aukštas. Dėl ribojamųjų bedarbio pašalpų skyrimo kriterijų, visų pirma dėl taikomų užimtumo ir pajamų iki nedarbo ribų, bedarbiai yra mažiau apsaugoti nuo skurdo. Todėl 2021 m. tik maždaug 50 % visų registruotų bedarbių gavo bedarbio pašalpas, 37 % naujai užregistruotų bedarbių gavo nedarbo draudimo pašalpas ir tik 26 % gavo fiksuotą bedarbio pašalpą. Bedarbio pašalpų gavėjų aprėpties išplėtimas ir minimalių kriterijų, pagal kuriuos galima gauti bedarbio pašalpas, sušvelninimas gali būti veiksmingas siekiant padidinti socialinę apsaugą, visų pirma tų, kurie dirba trumpalaikį ir nestandartinių užimtumo formų darbą;
- (25) Estijos gyventojai senėja, tačiau dėl ilgalaikės priežiūros organizavimo ir finansavimo trūkumų ilgalaikės priežiūros paslaugų nepakanka paklausai patenkinti. Socialinės ir sveikatos priežiūros sektoriaus, taip pat valstybės ir vietos valdžios institucijų ilgalaikės priežiūros organizavimo ir finansavimo susiskaidymas lemia netolygų paslaugų namuose ir bendruomenės paslaugų teikimą. Be to, išlaidų, kurias savo lėšomis apmoka asmenys, kuriems reikalinga priežiūra, dalis 2019 m. buvo antra pagal dydį Sąjungoje. 2019 m. viešosios išlaidos ilgalaikiai priežiūrai sudarė tik 0,4 % BVP (palyginti su Sąjungos vidurkiu – 1,7 %). Nesant bendrų ilgalaikės priežiūros standartų ir trūkstant priežiūros darbuotojų, mažėja paslaugų teikimo kokybė. Reformuojant ilgalaikę priežiūrą, t. y. daugiausia dėmesio skiriant veiksmingam ir tvariam finansavimui, galimybei naudotis integruotomis sveikatos priežiūros ir socialinėmis paslaugomis, nustatant kokybės standartus ir užtikrinant pakankamai didelį kvalifikuotų priežiūros darbuotojų skaičių, pagerėtų priežiūros poreikių turinčių asmenų gyvenimo kokybė ir sumažėtų didelė šeimos nariams tenkanti priežiūros našta;

- (26) reaguojant į Versalio deklaracijoje Sąjungos valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, Komisijos pasiūlymu dėl plano „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Šiuo tikslu Komisija, palaikydama dialogą su valstybėmis narėmis, ketina nustatyti tinkamiausius nacionalinio, regioninio ir Sąjungos masto projektus, investicijas ir reformas. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;
- (27) dabar Estija importuoja nedidelę savo tiekiamos elektros ir gaminamos šilumos dalį, tačiau energijos rūšių derinyje nedidelės dujų dalies (8 %) ir perdirbtų naftos produktų importas tebėra labai priklausomas nuo importo iš Rusijos¹⁹. Kartu toliau laipsniškai atsisakant naftingųjų skalūnų kaip energijos šaltinio naudojimo, Estijai praverstų didinti energijos vartojimo efektyvumą, atnaujinti savo energetikos infrastruktūrą, įskaitant elektros energijos tinklą, ir užtikrinti pakankamo pajėgumo energetikos tinklų jungtis, įskaitant tarpvalstybines jungtis su kaimyninėmis valstybėmis narėmis. Rekomenduojama investuoti į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus siekiant, kai įmanoma, parengti juos ateities iššūkiams ir užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro. 2022 m. gegužės 20 d. Suomija pasirašė plūdriojo suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo dešimties metų nuomos sutartį, o Estija yra sudariusi bendradarbiavimo susitarimą su „Gasgrid Finland“, kad galėtų juo naudotis. Šiuo metu vykdomo sinchronizavimo su Sąjungos žemyniniu elektros energijos tinklu užbaigimas, užtikrinant pakankamą jungčių su kaimyninėmis valstybėmis narėmis pajėgumą ir bendrus atsinaujinančiosios energijos projektus, turėtų išlikti vienu iš politikos prioritetų.

---

¹⁹ Eurostato duomenys (2020 m.), gamtinių dujų ir perdirbtų naftos produktų importo iš Rusijos dalis, palyginti su bendru atitinkamu importu. Estija netiesiogiai priklauso nuo gamtinių dujų importo iš Rusijos dėl Sąjungos vidaus prekybos; atsižvelgiant į tai reikėtų, kad Estija beveik išimtinai priklauso nuo gamtinių dujų importo iš Rusijos.

Energijos šaltiniai, be kita ko, transporto sektoriuje, taptų dar įvairesni, o atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba spartėtų pašalinus nefinansines kliūtis, trukdančias planuoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius ir leisti juos naudoti, taip pat padidinus tvaraus biometano gamybos pajėgumus ir paspartinus vandeniliu iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių grindžiamų sprendimų diegimą, kartu užtikrinant tvarų biomasės atliekų panaudojimą. Pagrindinių geležinkelių linijų elektrifikavimas, remiamas Sąjungos lėšomis, jau vykdomas arba planuojamas, tačiau elektrifikavus visą tinklą būtų prisidėta prie spartesnio transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Jau ir taip didelis kelių transporto išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis pastaraisiais metais toliau didėjo, nes intensyviai naudojamosi daugiausia neefektyviai degalus naudojančiomis transporto priemonėmis. Estija yra viena iš nedaugelio valstybių narių, kurios netaiko metinio kelių transporto priemonių mokesčio, pavyzdžiui, lengviesiems automobiliams ir lengviesiems sunkvežimiams. Didinant paskatas atnaujinti transporto priemonių parką jas keičiant į mažiau taršias transporto priemones, būtų lengviau pereiti prie ekologiškesnių transporto rūšių. Prireikus, tinkamos apsaugos priemonės galėtų sušvelninti poveikį mažas pajamas gaunantiems automobilių savininkams. Su energijos vartojimo efektyvumu susijusi renovacija taikant integruotą požiūrį, įskaitant atsinaujinančiosios energijos įrenginius ir kombinuotas šildymo ir elektros energijos sistemas, galėtų sumažinti energijos suvartojimą. Kad būtų pasiekti 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslai, reikės toliau didinti užmojus mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir energijos vartojimo efektyvumą;

- (28) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominių pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Estija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą, Estija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“, įsteigtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057²⁰.

---

²⁰ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

- (29) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2022 m. stabilumo programą, o jos nuomonė²¹ atspindėta 1 rekomendacijoje;
- (30) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2022 m. rekomendacijoje dėl euro zonos išdėstytoms rekomendacijoms įgyvendinti. Estijos atveju tai konkrečiai atspindėta 1, 2 ir 3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Estijai 2022 m. ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę.
2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. spalio 29 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Pateikti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentus, kad būtų galima baigti derybas su Komisija ir paskui pradėti juos įgyvendinti.

---

²¹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

3. Stiprinti socialinę apsaugą, be kita ko, bedarbio pašalpų išmokų sistemos aprėptį, visų pirma įtraukiant tuos, kurie dirba trumpalaikį ir nestandartinių formų darbą. Gerinti ilgalaikės priežiūros įperkamumą ir kokybę, visų pirma užtikrinant tvarų jos finansavimą ir sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų integravimą.
4. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir įvairinti iškastinio kuro importą spartinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, be kita ko, toliau supaprastinant leidimų išdavimo procedūras, užtikrinant pakankamus jungčių pajėgumus ir stiprinant vidaus elektros energijos tinklą. Didinti energijos vartojimo efektyvumą, visų pirma pastatų energijos vartojimo efektyvumą, siekiant sumažinti energijos suvartojimą. Dėti daugiau pastangų siekiant padidinti transporto sistemos tvarumą, be kita ko, elektrifikuojant geležinkelių tinklą ir didinant pastangas skatinti tvarų ir mažiau taršų transportą, įskaitant kelių transporto priemonių parko atnaujinimą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė